
та в абсолютному значенні - $534,2 \pm 59,5$ кл/мкл ($n=15$). В той же час, у здорових осіб ці показники склали відповідно $18,9 \pm 3,1$ у відсотковому значенні та $254,5 \pm 42,1$ кл/мкл ($n=26$) в абсолютному, що відповідало $p < 0,05$ за критерієм Манна-Уїтні.

Висновки. Вивчення експресії мембранних молекул лімфоцитів, що беруть участь в регуляції імунної відповіді, допоможе зрозуміти механізми прогресу імуноопосередкованого запального процесу. Подальше вивчення і розуміння механізмів реалізації і регуляції запрограмованої клітинної загибелі (апоптозу) надзвичайно актуально для лікування увеїту.

Література

1. Величко Л.Н. Уровень экспрессии молекулярных маркеров активации лимфоцитов периферической крови у больных с увеальной меланомой с различной эффективностью органосохранного лечения / Л.Н. Величко // Офтальмол. журн. – 2013 – № 5. – С. 9-13.
2. Камилев Х.М. О специфической и неспецифической иммунологической реактивности у больных с эндогенным увеитом / Х.М. Камилев, Д.Б. Файзиева // Офтальмология. – 2013. – Т. 10. – № 4. – С. 45-48.
3. Caspi R.R. A look at autoimmunity and inflammation in the eye / R.R. Caspi // J. Clin. Invest. – 2010. – Vol. 120 (9). – P. 3073-3083.
4. Lena Lavie Immunology and Infection Development and Identification of a Novel Subpopulation of Human Neutrophil-derived Giant Phagocytes In Vitro / L. Lavie, L. Dyugovskaya, A. Polyakov [et al.] – 2017. – Vol. 3. – P. 128-134. doi: 10.3791/54826 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28190059/>
4. Khramenko N.I. Peculiarities of expression of the ICAM-1 intercellular adhesion molecule marker and CD-95 apoptosis marker in patients with uncomplicated anterior uveitis and complicated macular edema / N.I. Khramenko, V.Y. Usov, N.V. Konovalova [et al.] // DOG 2020 [online]. – 2020. – poster 387. – P. 128.

Ефективність фотодинамічної терапії з хлорином Е6 в лікуванні пацієнтів з хронічною центральною серозною хоріоретинопатією

Кустрин Т. Б., Задорожний О. С., Насінник І. О., Король А. Р.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Актуальність. Центральна серозна хоріоретинопатія (ЦСХРП) - це хоріоретинальне захворювання, яке характеризується формуванням серозним відшаруванням нейросенсорної сітківки, пов'язане з декомпенсацією пігментного епітелію сітківки. Гострий ЦСХРП не приво-

дить до зниження гостроти зору та має сприятливий перебіг і прогноз. Однак хронічна ЦСХРП може призвести до поступової та незворотної втрати гостроти зору з пошкодженням пігментного епітелію сітківки. На сьогоднішній день одним із найбільш ефективним методом лікування хронічної ЦСХРП – є фотодинамічна терапія з вертепорфіном.

Незважаючи на клінічний прогрес у лікуванні хронічної ЦСХРП, деякі питання залишаються невирішеними. Як відомо, ефективність ФДТ залежить від багатьох факторів: характеристик фотосенсибілізатора, дози препарату, параметрів лазерного випромінювання та часових інтервалів від початку введення препарату до опромінення лазером. Отже, пошук та вивчення нових фотосенсибілізаторів залишаються актуальними.

Мета. Визначити ефективність фотодинамічної терапії з хлорином Е6 в лікуванні пацієнтів з хронічною центральною серозною хоріоретинопатією.

Матеріал та методи. Дослідження являло собою проспективне, однокентрове спостереження 39 пацієнтів (39 очей) з хронічною ЦСХРП. Головним досліджуваним показником була гострота зору з максимальною корекцією на 12 місяці спостереження. Другорядні показники: центральна товщина сітківки (ЦТС), максимальна висота субретинальної рідини (СРР), субфовеальна товщина судинної оболонки (СТСО) за даними оптичної когерентної томографії; кількість виконаних сеансів ФДТ та безпека лікування на 12 місяці спостереженні.

Результати. Середній вік пацієнтів склав 40 (SD; 15), 87% (34 пацієнта) були особами чоловічої статі. На 12 місяці спостереження відмічалось статистично значуще підвищення середньої гостроти зору з 0,49 (SD; 0,25) до 0,63 (SD; 0,28) ($p=0,0001$). До початку лікування середня ЦТС і середня максимальна висота СРР становила 335 (SD; 95) мкм та 149 (SD; 84) мкм, відповідно. На 12 місяці спостереження відзначалось статистично значуще зменшення середньої ЦТС та середньої максимальної висоти СРР до 219 (SD; 69) мкм ($p=0,0001$) та 32 (SD; 86) мкм ($p=0,0001$), відповідно. Через 12 місяців після початку лікування відмічалось статистично не значуще зменшення середньої СТСО з 472 (SD; 158) мкм до 460 (SD; 160) мкм ($p=0,09$). За весь період спостереження було виконано в середньому 1,3 (SD; 0,7) сеансів ФДТ. Не було відзначено жодного випадку ускладнення після проведення ФДТ з хлорином Е6.

Висновок. Фотодинамічна терапія з хлорином Е6 є ефективним і безпечним методом лікування пацієнтів з хронічною центральною серозною хоріоретинопатією.

Література

1. Cardillo Piccolino F. Photodynamic therapy for chronic central serous chorioretinopathy / F. Cardillo Piccolino, CM. Eandi, L. Ventre, et al // *Retina*. – 2003. – Vol. 23. – P. 752-763.
2. Chan WM. Choroidal vascular remodeling in central serous chorioretinopathy after indocyanine green guided photodynamic therapy with verteporfin: a novel treatment at the primary disease level / WM. Chan, DS. Lam, TY. Lai, et al // *Br J Ophthalmol*. – 2003. – Vol. 87. – P. 1453-1458.
3. Chin WW. Improved formulation of photosensitizer chlorin e6 polyvinylpyrrolidone for fluorescence diagnostic imaging and photodynamic therapy of human cancer / WW. Chin, PW. Heng, PS. Thong, et al. // *Eur J Pharm Biopharm*. – 2008. – Vol. 69. – P. 1083-1093.
4. Colucciello M. Choroidal neovascularization complicating photodynamic therapy for central serous retinopathy / M. Colucciello // *Retina*. – 2006. – Vol. 26. – P. 239-242.
5. Fujita K. One-year outcomes with half-dose verteporfin photodynamic therapy for chronic central serous chorioretinopathy / K. Fujita, Y. Imamura, K. Shinoda, et al. // *Ophthalmology*. – 2015. – Vol. 122. – P. 555-561.
6. Haga F. Long-term prognostic factors of chronic central serous chorioretinopathy after half-dose photodynamic therapy: A 3-year follow-up study / F. Haga, R. Maruko, C. Sato, et al. // *PLoS One*. – 2017. – 12: e0181479.
7. Isakau HA. Toward understanding the high PDT efficacy of chlorin e6-polyvinylpyrrolidone formulations: photophysical and molecular aspects of photosensitizer-polymer interaction in vitro / HA. Isakau, MV. Parkhats, VN. Knyukshto, et al. // *J Photochem Photobiol B*. – 2008. – Vol. 92. – P. 165-174.
8. Istomin YP, Kaplan MA, Shliakhtsin SV, et al. Immediate and long-term efficacy and safety of photodynamic therapy with Photolon (Fotolon): a seven-year clinical experience. Presented at the 12th World Congress of the International Photodynamic Association, Proc. SPIE 7380, Photodynamic Therapy: Back to the Future, 73806V, 13 July 2009, Seattle, Washington, United States; <https://doi.org/10.1117/12.823840>.

Синдром сухого ока у дітей і дорослих під час пандемії COVID-19 в Республіці Молдова

Кушнір В. , Думбравяну Л. , Готісан В., Бобеску Д.

Відділення офтальмології та оптометрії, ДУМФ «Ніколає Тестеміцану» (Кишинів, Республіка Молдова)

Було обстежено 138 пацієнтів (276 очей), з них 16 дітей (32 ока) та 112 дорослих (224 ока), які були госпіталізовані у профільні відділення COVID Міської клінічної дитячої інфекційної лікарні та Муніципальної клінічної